

ПСИХОЛОГІЧНО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕДИЧНОЇ СЛУЖБИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

(Ломакін А. О., кандидат технічних наук, доцент,
Голобородько А. В., здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти)
Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків, Україна

Медична служба в умовах воєнного стану функціонує у складних умовах, коли на передньому краї розгортається військовий конфлікт [3, с. 70]. Це може мати серйозні психологічні наслідки для медичного персоналу, який працює в таких умовах [1].

Основні психологічні особливості функціонування медичної служби в умовах воєнного стану наступні:

- Стрес і травма. Медичний персонал, який працює в умовах війни, піддається значному стресу. Вони можуть бачити жахливі поранення та смерті, і це може викликати у них травму. Це може впливати на їхню психічну та емоційну стабільність.

- Висока напруженість. Медична служба в умовах воєнного стану працює в умовах високої напруженості. Швидке прийняття рішень та реакції на несподівані ситуації можуть бути ключовими у збереженні життя поранених військових. Однак, це може призвести до виснаження та втоми медичного персоналу.

- Обмежені ресурси. У війні, медична служба може бути обмежена у ресурсах, таких як медичні засоби, обладнання та персонал. Це може змусити медичний персонал приймати важливі рішення та здійснювати процедури, які можуть бути більш ризиковими та не такими, які вони зазвичай б обрали за більш нормальних умов.

- Недостатня підтримка та визнання. Медичний персонал, який працює в умовах війни, може відчувати, що їхня праця не отримує достатньої підтримки та визнання. Це може призвести до зниження мотивації та бажання продовжувати працювати в таких умовах.

- Етичні та моральні дилеми. Медичний персонал може стикатися з етичними та моральними дилемами, коли вони повинні вирішувати, які поранені мають отримати першочергову допомогу та які вимагають більш ресурсів. Це може бути важливою проблемою, коли ресурси обмежені.

- Соціальний та культурний контекст. Медичний персонал може працювати в умовах, які відрізняються від тих, які вони звикли бачити в своєму повсякденному житті. Наприклад, вони можуть стикатися з іншою мовою, культурою та релігією, яка може впливати на їхню роботу та здійснення медичної допомоги.

- Стимування емоцій. Медичний персонал повинен стримувати свої емоції, коли працює з пораненими військовими. Вони повинні зберігати свій професійний підхід та не показувати свою емоційність. Це може бути дуже складно в умовах війни, де вони можуть бачити багато страждань.

Отже, психологічні особливості функціонування медичної служби в умовах воєнного стану можуть бути дуже складними та вимагати багато від медичного персоналу. Це може вплинути на їхню психічну та емоційну стабільність та

ефективність їхньої роботи. Необхідно забезпечити медичний персонал достатніми ресурсами, підтримкою та підготовкою для роботи в умовах воєнного конфлікту [4]. Необхідно забезпечити їхню психологічну та емоційну підтримку, визнання та належну підготовку для роботи в умовах війни, щоб забезпечити якісну та ефективну медичну допомогу пораненим військовим [2, с. 57].

Для того, щоб забезпечити ефективну роботу медичної служби в умовах воєнного конфлікту, можна вжити деяких заходів:

- Підготовка медичного персоналу. Медичний персонал має бути підготовлений до роботи в умовах воєнного конфлікту. Це включає підготовку до роботи з травмованими, використання спеціального обладнання, роботу в умовах обмеженого доступу до ресурсів, використання розуміння та поваги до інших культур та релігій.

- Забезпечення достатніх ресурсів. Медичні заклади мають бути забезпечені достатнім обладнанням, медикаментами та іншими необхідними ресурсами. Це дозволить медичному персоналу забезпечити якісну медичну допомогу та зменшити кількість випадків непрофесійної медичної допомоги.

- Підтримка медичного персоналу. Медичний персонал може стикатися з великими емоційними навантаженнями під час роботи в умовах воєнного конфлікту. Тому важливо забезпечити їм підтримку та допомогу психологів, соціальних працівників та інших фахівців.

- Ефективний управлінський підхід. Медична служба повинна мати ефективний управлінський підхід для координації роботи медичного персоналу та забезпечення якісної медичної допомоги пораненим.

- Створення сприятливого робочого середовища. Медична служба повинна створити сприятливе робоче середовище для медичного персоналу, щоб забезпечити їм комфорт та безпеку в умовах воєнного конфлікту. Це включає забезпечення безпеки персоналу, достатнім освітленням та вентиляцією, забезпеченням регулярних перерв та відпочинку.

- Співпраця з іншими медичними організаціями та групами. У воєнному конфлікті медична служба може отримувати пацієнтів з різних зон конфлікту, тому важливо забезпечити співпрацю з іншими медичними організаціями та групами, щоб забезпечити ефективну та безперебійну медичну допомогу.

- Надання підтримки пораненим та їх родинам. Медична служба має бути готовою надавати підтримку пораненим та їх родинам під час важких фізичних та емоційних переживань.

- Розробка планів евакуації. Медична служба повинна мати розроблені плани евакуації для перевезення поранених зі зони конфлікту в безпечне місце для надання подальшої медичної допомоги.

- Забезпечення психологічної допомоги. Медична служба повинна забезпечувати психологічну допомогу як пораненим, так і персоналу медичної служби, які можуть переживати стресові ситуації в умовах воєнного конфлікту.

- Захист медичних працівників. Медичний персонал має право на захист від насильства та інших форм агресії, які можуть виникнути в умовах воєнного конфлікту. Медична служба повинна забезпечити безпеку персоналу та вжити заходів для запобігання насильства.

• Керування інформацією. Медична служба має забезпечити керування інформацією про стан поранених та медичний персонал для забезпечення ефективної координації та співпраці з іншими медичними організаціями та групами.

• Підготовка до воєнного конфлікту. Медична служба повинна мати плани підготовки до воєнного конфлікту, щоб забезпечити готовність персоналу, необхідне обладнання та запаси медичних засобів та препаратів.

• Післяконфліктна реабілітація. Медична служба повинна забезпечити післяконфліктну реабілітацію поранених та підтримку їх відновлення здоров'я після відходу від воєнних дій.

Усі ці заходи допоможуть забезпечити ефективну роботу медичної служби в умовах воєнного конфлікту та забезпечити якісну медичну допомогу пораненим.

Висновок, можна сказати, що медична служба в умовах воєнного конфлікту має багато специфічних особливостей. Перед медичним персоналом стоїть важлива і складна задача забезпечення якісної медичної допомоги пораненим в умовах обмежених ресурсів та підвищеного ризику. Національне законодавство має передбачати спеціальні заходи щодо захисту медичних працівників від насильства, а також забезпечення їм необхідного обладнання та запасів медичних засобів.

Підготовка до воєнного конфлікту, керування інформацією, організація транспортування поранених та забезпечення психологічної допомоги є дуже важливими завданнями, які потрібно вирішувати для забезпечення ефективної роботи медичної служби.

Оскільки воєнний конфлікт є надзвичайною ситуацією, то підготовка медичного персоналу повинна бути спрямована на забезпечення готовності до надання медичної допомоги в умовах обмежених ресурсів та зниженого рівня безпеки.

Отже, медична служба в умовах воєнного конфлікту має виконувати важливі функції забезпечення якісної медичної допомоги та захисту медичних працівників. Для успішного виконання цих завдань потрібна грамотна підготовка медичного персоналу, підготовка до воєнного конфлікту, забезпечення необхідного обладнання та запасів медичних засобів, а також виконання інших необхідних заходів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вахненко С. В. Проблемні питання медичної допомоги в умовах воєнного стану [Електронний ресурс]. *Український медичний часопис*. 2018. URL: <https://www.umj.com.ua/article/34417/problemni-pitannya-medichnoyi-dopomogi-v-umovah-voennogo-stanu>.
2. Медична психологія : підруч. ; за заг. ред. докт. мед. наук, проф. І. Д. Спіріної. Дніпро : ЛІРА, 2022. 300 с
3. Охорона психічного здоров'я в умовах війни / пер. з англ. Т. Семігіна, І. Павленко, Є. Овсяннікова [та ін.]. - К.: Наш формат, 2017. -1068 с.
4. Pals H. WAR & Military Mental Health [Електронний ресурс]. *Am J Public Health*. 2007. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2089086/>.